

Paduses dobuma asinsvadu un nervu topogrāfija anatomiski klīniskā aspektā

*Ilva Duļevska, Silvija Umbraško, Jekaterina Stankeviča,
Liene Martinsone-Bērzkalne, Liāna Pļaviņa,
Ludmila Gavričenkova, Dzintra Kažoka*

Rīgas Stradiņa universitāte, Anatomijas un antropoloģijas institūts, Latvija

Ievads. Paduses dobums (*cavitas axillaris*) ir telpa, kas atrodas starp krūškurvja sienu un augšdelmu. Tā robežas vislabāk ir redzamas, ja roka ir abducēta un paduses apvidū izveidojas bedre. Asinsvadu un nervu projekcija bieži vien ir dažāda. Šeit lokalizējas paduses limfmezglu grupa, kas ir viena no lielākajām reģionārajām limfmezglu grupām. Daļa mezglu atrodas virs fascijas, bet lielākā daļa – zem tās. Šo veidojumu atrades ir nozīmīgas gan anatomijā un ķirurģijā, gan arī anestezioloģijā un radioloģijā.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Mērķis bija noteikt *plexus brachialis pars infraclavicularis* nervu novietojumu *cadaver* labajā paduses bedrē, veikt asinsvadu un nervu topogrāfisko izpēti *fossa axillaris* un iepazīties ar literatūras datiem, kas balstīti uz klīnisko pētījumu analīzi.

Pētījumā izmantots Rīgas Stradiņa universitātes Anatomijas un antropoloģijas institūta Anatomijas laboratorijas apmēram 75 gadus vecas sievietes *cadaver*. Ar preparēšanas metodi veikta paduses dobuma anatomiskā izpēte.

Rezultāti. Paduses dobuma preparēšana tika veikta pa slāņiem: vispirms atdalīta āda, zemādas audi, zem kuriem atrodas *fascia axillaris*, kas ir *fascia pectoralis* turpinājums. Paduses centrā fascija ir caurumota, tai cauri iet sīki asinsvadi, nervi un limfvadi. Paduses dobumā bija taukaidu un saistaudu sakopojums, kas aizpildīja daļu no *fossa axillaris*. Klīniskajā praksē tiek atzīmēts, ka bedrē novietoti irdenie saistaudi, pa kuriem var izplatīties iekaisuma procesi vai pat asinsizplūdumi. Šie procesi var virzīties gar asinsvadu nervu kūlīti uz augšdelmu vai arī uz *regio colli lateralis*. Patoloģisks process var izplatīties no dobuma mugurējās sienas uz *regio scapularis* un *regio deltoidea*. Paduses dobumā gar *v. axillaris* ir izvietoti seši limfmezgli, kuru izmērs ir vidēji no 1,4 × 0,8 cm. Pēc lokalizācijas tie pieder *nodi lymphatici centrales* grupai, kas norāda, ka limfa uz tiem plūst no krūts dziedzera, krūškurvja priekšējās sienas, plecu joslas un subskapulārajiem limfmezgliem. Iespējams, ka kādā blakusreģionā bija veidojies patoloģisks process, kuru bez tālākas histoloģiskās izpētes nevarējām noteikt. Paduses dobuma centrālajā daļā atradās asinsvadu nervu kūlītis. *V. axillaris* atradās seklāk un mediālāk par artēriju un nerviem. Darba gaitā iezīmēta asinsvadu un *plexus brachialis* projekcija, kas studentiem anatomijas un topogrāfiskās anatomijas nodarbībās palīdzēs labāk izprast paduses dobuma anatomiju.

Secinājumi.

1. Paduses dobumā atrasta palielinātu reģionāro limfmezglu grupa, kas liecina par patoloģisku procesu limfas atteces zonā.
2. "Panopto" programmas ietvaros sagatavots audiovizuālais materiāls studentiem un interesentiem *cavitas axillaris* izpētē.